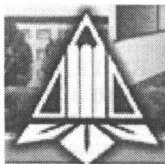

Міністерство освіти, науки, молоді і спорту України
Київський національний університет технологій та дизайну

ОСНОВИ КОГНІТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

Колективна наукова монографія

Київ
Видавничий дім «Стилос»
2011

УДК 330.46
ББК 65.053
О-75

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету технологій та дизайну
(протокол № 9 від 27.04.2011 р.).

Рецензенти:

Бєсєдін В.Ф. д. е. н., проф., головний науковий співробітник
Науково-дослідного економічного інституту
Міністерства економічного розвитку і торгівлі

Єрмошенко М.М. д. е. н., проф., заслужений діяч науки і техніки
України, проректор з наукової роботи
Національної академії управління

Гамалій Ф.Г. д. ф-м. н., проф., завідувач кафедри маркетингу
і економічної кібернетики Кіровоградського
національного технічного університету

О-75 **Основи когнітивної економіки:** Колективна наукова монографія /
за наук. ред. д. е. н., проф. О. Ю. Чубукової, д. т. н., проф. В.Я. Руба-
на. – К.: ВД «Стилос», 2011. – 180 с.

ISBN 978-966-193-055-0

У монографії розглядаються теоретичні і практичні проблеми когнітивної економіки, зокрема: кібернетика як науковий лідер розвитку суспільства; технологічні аспекти прогнозування та оцінки розвитку макроекономічної ситуації України; системні принципи аналізу (моделювання, дослідження) інноваційної діяльності; основні засади формування та розвитку інтелектуального капіталу; прогнозування трудової активності персоналу сучасних підприємств; пропонуються шляхи їх розв'язання.

Буде корисною для аспірантів, викладачів вищих навчальних закладів, практичних працівників.

ББК 65.053

© Авторський колектив, 2011

ISBN 978-966-193-055-0

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ I. КІБЕРНЕТИКА – НАУКОВИЙ ЛІДЕР РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА	6
1.1. Кібернетичні засади локальної та глобальної оптимізації	6
1.2. Знанняорієнтоване суспільство – ядро постіндустріального розвитку	7
1.3. Освіта – когнітивний процес глобальної оптимізації розвитку людства	17
1.4. Трансфер технологій та інноваційна економіка	26
РОЗДІЛ II. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОГНОЗУВАННЯ ТА ОЦІНКИ РОЗВИТКУ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ	37
2.1. Моделювання та прогнозування агрегатних макропоказників	43
2.1.1. Податково-бюджетний сектор	50
2.1.2. Грошово-кредитна сфера	60
2.1.3. Макроскладові платіжного балансу	64
2.2. Прогноз основних макроіндикаторів розвитку економіки України на період до 2012 року	71
РОЗДІЛ III. СИСТЕМНІ ПРИНЦИПИ АНАЛІЗУ (МОДЕЛЮВАННЯ, ДОСЛІДЖЕННЯ) ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	79
3.1. Комплексне оцінювання ефективності інновацій	79
3.2. Дослідження станів і фазового характеру виробничих інновацій	88
РОЗДІЛ IV. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ	96
4.1. Управління інтелектуальною власністю та його основні принципи	96
4.2. Інформаційне забезпечення управління інтелектуальною власністю	104
4.3. Ринкова модель ІВ	111
4.4. Інститут інтелектуальної власності у глобальному вимірі	122
4.5. Умови формування та розвитку інтелектуального капіталу в Україні	133
РОЗДІЛ V. ПРОГНОЗУВАННЯ ТРУДОВОЇ АКТИВНОСТІ ПЕРСОНАЛУ ПІДПРИЄМСТВ	146
5.1. Активізація персоналу як інноваційна складова процесу управління персоналом підприємства	146
5.2. Задоволення потреб працівників як чинник активізації персоналу	153
5.3. Кореляційно-регресійне моделювання трудової активності персоналу	166
ЛІТЕРАТУРА	173

ВСТУП

Однією з нагальних проблем нашого часу є вирішення проблем принципово нової парадигми так званого інклюзивного розвитку цивілізації. Про це йшлося 14 – 16 квітня 2011р. на нараді Боаоського азійського форуму (БАФ), яка відбулася в китайському містечці Боао під девізом «Інклюзивний розвиток: загальна програма і нові виклики». Концепція «Інклюзивного розвитку» передбачає такий тип економічного зростання, який охоплює всі сфери життя суспільства, дозволяючи зробити його результати відчутними для кожної людини. В основі реалізації цієї концепції лежить загальнодоступний для всіх громадян ресурс знань як результат когнітивного (пізнавального) процесу в освіті.

ООН визначила наступні вісім принципів інклюзивної освіти:

1. Цінність людини не залежить від її здібностей і досягнень.
2. Кожна людина здібна відчувати і думати.
3. Кожна людина має право на спілкування і на те, щоб бути почутим.
4. Всі люди мають потребу один в одному.
5. Справжня (істинна) освіта може здійснюватись тільки в контексті реальних взаємовідносин.
6. Всі люди мають потребу в підтримці і дружбі ровесників.
7. Для всіх учнів досягнення прогресу може бути скоріше в тім, що вони можуть робити, ніж в тім, що не можуть.
8. Різноманіття підсилює всі сторони життя людини.

Інклюзивний розвиток є передумовою довготривалого розвитку ринково орієнтованих суб'єктів, який дозволяє всім країнам і регіонам світу користуватися результатами глобалізації, економічної інтеграції і економічного зростання. Для окремо взятого економічного суб'єкта інклюзивний розвиток має на меті максимізацію можливостей розвитку і працевлаштування за рахунок високих темпів економічного зростання, а також забезпечення громадянам рівний доступ до соціальних гарантій і можливість участі у всіх сферах життєдіяльності країни, що обумовлює стратегію пріоритетного забезпечення якісного покращення умов життя всього населення.

Інклюзивний розвиток має на увазі необхідність демократизації міжнародних відносин і створення дійсно справедливої політичної і економічної світобудови та потребує реформування глобальної фінансової системи. Інклюзивний, тобто всеохоплюючий, розвиток як принцип державної політики, має ключове значення, щоб доступ до нових можливостей і благ не був обмежений окремими групами, прошарками населення або країнами. Саме тому особливого значення набувають якісна освіта, розвиток людських ресурсів і активна політика в сфері зайнятості.

Таким чином реалізація концепції інклюзивного розвитку це вирішення задач на основі моделі когнітивного розвитку наступних семи «І»: Істина,

Інтелект, Інтеграція, Іновації, Інвестиції, Інфраструктура, Інститути. Природно розуміти, що когнітивний інклюзивний розвиток має охоплювати всі країни без обмежень і кордонів, поширювати інтеграційні процеси та партнерські відносини, сприяти вирівнюванню економічних потенціалів держав та громадян.

Не випадково наш відомий співвітчизник В. І. Вернадський, стосовно когнітивного процесу оволодіння знанням, майже 100 років тому писав: «Той народ, який зуміє найбільш повно, найбільш швидко, найбільш досконало оволодіти новим знанням, яке відкривається в людському житті, досконало розвинути та прикласти його до свого життя – одержить ту могутність, досягнення якої на загальне благо є основним завданням всякої розумної державної політики».

Виходячи з викладеного професорсько-викладацьким складом кафедри економічної кібернетики Київського національного університету технологій та дизайну, за результатами науково-дослідних робіт, в яких розглядалися деякі із зазначених вище положень, підготував цю монографію, в котрій знайшли відображення наступні напрями досліджень: «Кібернетика – науковий лідер розвитку суспільства», «Технологічні аспекти прогнозування та оцінки розвитку макроекономічної ситуації в Україні», «Системні принципи аналізу інноваційної діяльності», «Основні засади формування та розвитку інтелектуального капіталу», «Прогнозування трудової активності персоналу підприємств» та інші. Дотримуючись цих напрямів і було побудовано структуру даної колективної наукової монографії, до якої увійшли наукові розробки авторів оформлені у відповідності з вимогами до монографій.

Авторський колектив: д.е.н, проф., завідувач кафедри економічної кібернетики Чубукова О.Ю. (керівник авторського колективу) – розділ 1.3; Рубан В.Я., д.т.н. – розділи 1.1, 1.2; Скрипниченко М.І., д.е.н. – розділи 2.1, 2.2; Геселева Н.В., к.т.н. – розділи 3.1, 3.2; Жарінова А.Г., к.е.н. – розділи 4.4, 4.5; Іванченко Н.О., к.е.н. – розділи 4.1, 4.2; Синенко О.І., к.е.н. – розділ 5.2; Кучер С.Л., к.е.н. – розділ 4.3; Квіта Г.М. – розділи 5.1, 5.3; Митропан С.О. – розділ 1.4.